

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 251/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

279/2009. (IX. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **törteli lakos** panaszos¹ 2009. április 20-án előterjesztett **panaszát** a 2009. szeptember 30-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2009. április 20-án előterjesztett beadványát a 2009. április 14-én Budapesten, az V. kerületben történt rendőri intézkedés miatt nyújtotta be a Testülethez, és kérte annak vizsgálatát.

I.

A panaszos beadványában előadta, hogy az említett napon 11 óra körül érkezett a Kossuth térre az Alkotmány utca felől. A kordon több helyen – így a Szalay utcánál, a Vértanúk terénél és a metróállomásnál is – „áteresztőpontként” nyitva volt, ahol a rendőrség nem folytatott ellenőrzést, ezért a panaszos és még több száz ember vonult a forgalomtól elzárt területre.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

11 óra 40 perckor a Szalay utca és a Vértanúk tere felől megindult egy-egy rendőrsorfal a tér kiürítése céljából. A panaszos társaival együtt úgy gondolta, hogy spontán tüntetéssé minősítik a magukét – a meghirdetett demonstrációtól függetlenül – , és azt közölték is az eljáró rendőrök vezetőjével. A rendőrök ennek ellenére durván és megalázó módon kilökdösték a térről őket, tekintet nélkül az idősebb korosztályra és arra a tényre, hogy az Alkotmány utca megközelíthetetlen volt az oda zsúfolódott „szabályos” tüntetőktől.

A panaszos előadása szerint az ő és társai megnyilvánulása a rendőri fellépés ellenére mindvégig megőrizte békés jellegét.

A panaszos a rendőri intézkedést a szabad gyülekezés- és véleménynyilvánítás jogának megsértéseként értékelte.

II.

1) A panaszban foglalt sérelmek kivizsgálása keretében a Testület megkereséssel fordult Budapest rendőrfőkapitányhoz. A BRFK hivatalvezetője válaszelevelében az alábbiakról nyújtott tájékoztatást.

A panaszos által sérelmezett intézkedések kapcsán megállapítást nyert, hogy 2009. április 14-én a Budapest, V. kerület Kossuth téren – a rendezvény biztosítási tervében foglaltak szerint – a terület lezárása csak 12 óra után vált szükségessé. A Kossuth térre 12 óráig bárki beléphetett. A válaszelevel szerint a rendőrök a területlezárás megkezdésekor mindenkit udvariasan szólítottak fel a távozásra. A demonstrálók kivételével az ott tartózkodó személyek megértették a felszólítást és elhagyták a teret. Ezután a Kossuth tér – Alkotmány utca torkolata kordonráccsal került lezárásra.

A levél tanúsága szerint a felvételekből megállapítható, hogy a rendőrök „élőláncot alkotva, erőszak alkalmazása nélkül szorították ki a kis létszámú tömeget” a területről. Fokozott ellenőrzés az adott helyen és időben nem volt elrendelve.

A panaszossal szemben konkrét intézkedésre nem került sor, vele szemben, mint a tömeg egy tagjával intézkedtek.

2) A BRFK IX. Kerületi Rendőrkapitányságának állományában szolgálatot teljesítő r. őrmester jelentése tartalmazza, hogy 2009. április 14-én csapaterős tevékenységet látott el a parancsnokok utasítása szerint Budapest belvárosában a nap folyamán több helyszínen. Egyéni intézkedésre nem került sor részéről.

A passzív, illetve aktív ellenállást tanúsító személyek kiszorítására a szakaszparancsnokok utasítására került sor. Ennek során hangágyúkkal a tömeget felszólították a terület elhagyására úgy, hogy meghatározták, merre hagyhatják el a műveleti területet. Ezt követően utasításra sor került a jelenlevők a meghatározott irányokba történő kiszorítására. Ennek során a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 11/1998. (VI. 23.) ORFK utasításban

(továbbiakban: Csapatszolgálati Szabályzat) meghatározott módon szorították ki a tömeget.

A jelentést tevő r. őrmester megjegyezte továbbá, hogy a feladatát szakaszával közösen hajtotta végre.

3) A Testület a rendőrség által rendelkezésére bocsátott két videofelvételt körültekintően megtekintette.

Az első videofelvételen hallható, amint a rendőrség három alkalommal – 12 óra 55 perckor, 12 óra 56 perckor, és 12 óra 57 perckor – felszólította a tömeget a Kossuth tér elhagyására az általuk megjelölt útvonal irányába, valamint arra, hogy magatartásukkal ne adjanak okot a rendőri intézkedésre. Elmondták, hogy a demonstráció helyszíne az Alkotmány utca. Ezt követően 13 óra 5 perc körül ismételt három alkalommal felszólították a jelenlevőket arra, hogy jogsértő magatartásukkal hagyjanak fel, oszoljanak szét és a területet Bajcsy-Zsilinszky út irányába hagyják el.

A második felvételen 11 óra 45 perc és 14 óra közötti időtartamban láthatóak a Kossuth tér – Alkotmány utca kereszteződésének eseményei. 12 óra 40 perc körül a rendőri sorfal két oldalról szűkítésre került. Ez idő alatt mindvégig mozgásban voltak a demonstrálók és a jelen levő tömeg, a Kossuth téren is. Ezután egy olyan rendőri sorfal látható, amely az Alkotmány utcát választja el a Kossuth tértől. A lezárás kordonokkal és rendőrsorfallal történt. A kordon és a rendőrsorfal között demonstrálók és szervezők is láthatóak. 13 óra 20 körül ezt a tömeget szorította ki a rendőrség a kordon mögé. Látható, hogy a tömeg próbálja visszatolni a rendőri erőket. 13 óra 31 perc körül sárga mellényes szervezők mozdították el a kordont a rendőrök felé. Körülbelül ez időtájtól a demonstráló személyek a kordon mögött helyezkedtek el.

4) A rendőrség hivatalos honlapján található dokumentum értelmében 2009. április 14. napján 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2009. április 15. napján 24 óráig a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 46. §-a alapján elrendelték a Budapest, V. kerület, Kossuth Lajos tér 1-3. szám alatt az Országházhoz tartozó terület rendőrségi fémkordonnal történő lezárását.

Az Indokolás szerint: „az Országház épületének biztonsága, az ülésnapokon az Országgyűlés zavartalan működésének, az országgyűlési képviselők és védett személyek, valamint külföldi delegációk szabad mozgásának, közlekedésének biztosítása a Rendőrség kiemelt feladata. Az elrendelt területzárás pontosan meghatározza, hol húzódnak a biztonsági zóna és a lezárt terület határai, így egyértelművé teszi, melyik az a terület, amely a gyülekezési jog gyakorlására és egyéb nyilvános rendezvények megtartására rendelkezésre áll. E személy- és létesítménybiztosítási intézkedéssel biztosítható a létesítménybe belépésre jogosult, ellenőrzött személyek, és az Országház épületének biztonsága, valamint az Országgyűlés zavartalan működése.”

III.

A beadványában sérelmezett kizorítással összefüggésben a Testület az alábbi megállapításra jutott.

1) A konkrét esetben bejelentett rendezvény rendőrség általi biztosítására került sor, biztosítási tervben meghatározottak szerint. Az Rtv. 58. §-ának (1) bekezdés g) pontja szerint a rendőrök csapaterőben alkalmazhatók a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó, vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdésének felhatalmazása alapján csapaterő alkalmazása során a rendőrség a 17. §-ának (1) bekezdésben írt jogokat indokolt mértékben korlátozhatja, területet személy- és járműforgalom elől elzárhat.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 73. §-ának (6) bekezdése kimondja, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó, illetve más jelentős rendezvény helyszínén csapaterőnek a biztosításban való részvétele esetén azt a területet, ahová a belépők kiemelt ellenőrzése kötelező, a rendőri szerv vezetője határozza meg.

2) Rögzítendő, hogy a rendezvényre az Országház közelében került sor, ezért jelen ügygel kapcsolatosan a rendőrség védelmi kötelezettsége is megállapítható.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés o) pontja alapján a rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása körében a Rendőrségről szóló törvényben és a törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében elvégzi a részére törvényben vagy kormányrendeletben megállapított, valamint az Európai Unió kötelező jogi aktusából vagy nemzetközi szerződésből eredő egyéb feladatokat.

Az Rtv. 46. §-a rögzíti a személy- és létesítménybiztosításra vonatkozó rendelkezéseket. Ezen törvényhely (1) és (3) bekezdése többek között kimondja, hogy a rendőrség, illetve a rendőr a védett személy [1. § (2) bekezdés g) pont], valamint védett középületek és az abban tartózkodók biztonsága érdekében területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

Ezzel összefüggésben szükséges rögzíteni, hogy az Rtv. 101. §-ának (1) bekezdés i) pontja szerint az illetékes miniszter felhatalmazást kapott arra, hogy az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmények körét rendelettel állapítsa meg. Ezen rendelkezés alapján megszületett az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmények köréről szóló 24/1997. (III. 26.) BM rendelet, melynek 1. § a) pontja kimondja, hogy az állam működése szempontjából kiemelten fontos létesítmény – többek között – az Országház és az Országgyűlés Irodaháza.

3) Megállapítható, hogy 2009. április 14. napján a Kossuth tér és az Alkotmány utca találkozásánál rendezvény került bejelentésre, amelynek biztosításában vett részt a rendőrség az Rtv. 58. §-a alapján. Ez alatt Országházhoz tartozó terület fémkordonnal került lezárásra az Rtv. 46. §-a alapján. Ezen területlezárás miatt a rendőrség nem engedhette a jelenlevőket a Kossuth tér irányába, illetve ezért volt szükség a térről történő kiszorításukra. Mivel erre csak 12 óra után volt szükség, ezért addig szabadon be lehetett lépni a Kossuth térre. 12 óráig szabadon lehetett a téren tartózkodni, ezután viszont szükségessé vált, hogy a tömeg elhagyja azt. Mivel felszólításra ez nem történt meg, ezért vált szükségessé a térről történő kiszorításuk, azaz a zárás végrehajtására az Alkotmány utca kezdeténél a Bajcsy-Zsilinszky út irányába.

A zárásra a Csapatszolgálati Szabályzat szerint került sor, amelynek 24. pontja szerint zárás valamely terület elszigetelése, körbezárása az adott területen folytatott más rendőri tevékenység sikeres végrehajtásához, meghatározott objektumok, személyek megóvásához, a közrend fenntartásához szükséges feltételek érdekében. A 25. pont szerint annak célja többek között az illetéktelen személyek távol tartása a lezárt területtől. A 27. pont szerint zárásra sor kerülhet többek között személy- és létesítménybiztosítási intézkedés alkalmával és rendezvénybiztosításakor is. A 69. pont rögzíti, hogy amikor a lezárt területre a személy- vagy járműforgalom beléptetése tilos, a járműveket és személyeket vissza kell fordítani. Ezzel párhuzamosan tájékoztatást kell adni arról, hogy mely útvonalon kerülhető el lezárt terület.

A panaszossal szemben egyéni intézkedésre nem került sor, mely beadványából és a rendőrségi iratokból is egyértelműen megállapítható. A panaszossal mint a tömeg egy tagjával szemben intézkedett a rendőrség. A felvételen a panaszos, illetve a panaszos által nevezett „spontán tüntetés” nem volt beazonosítható.

A konkrét esetben megállapítható, hogy jogalappal és indokoltan alkalmazták az intézkedő rendőrök zárást rendezvénybiztosítási feladatuk, valamint terület lezárási intézkedésük végrehajtása alkalmával. Hallható, amint a teljes zárást megelőzően több alkalommal felhívták a jelenlevők figyelmét a terület elhagyására az elhaladás irányának megjelölésével, amelyre a tömeg egy része nem reagált. A felszólításokat követően került végrehajtásra „élőlánc” alkalmazásával a zárás. A rendelkezésre bocsátott felvételeken – figyelemmel az Rtv. 15. §-ában rögzített arányosság követelményére is – nem állapítható meg a rendőrök erőszakos fellépése.

A panaszos által kifogásolt rendőrök általi „durva és megalázó kilökdösés”, és erőszakos fellépés a felvételeken nem volt tapasztalható. Az intézkedő rendőrök az Alkotmány utcába bejelentett rendezvény megtartása céljából felállított színpad mögötti területen alkalmazták kiszorítást, a Kossuth tér lezárása és a rendezvény biztosítása végett.

A Testület figyelemmel arra, hogy a rendőrség megfelelő jogalappal hajtotta végre intézkedéseit, valamint a videofelvételek tanúságaira, álláspontja szerint alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel a panaszos szabad gyülekezéshez- és személyes szabadsághoz való jogának korlátozása jogszerűen történt.

IV.

Mindezek figyelembe vételével a Testület arra az álláspontra jutott, alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, ezért az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2009. szeptember 30.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
testületi tag

Dr. Juhász Imre elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendszeji Párhuzestület